

Aan de Minister voor Rechtsbescherming

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Privaatrecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Advies RvS, nader rapport en indiening in de TK van de
Tijdelijke wet uitwisseling persoonsgegevens UHP KOT

Datum
7 december 2022

Ons kenmerk
4052861

1. Aanleiding

Op 30 november 2022 (ontvangen: 1 december 2022) heeft de Raad van State een advies (dictum B) uitgebracht over het voorstel van wet houdende regels aangaande een tijdelijke uitwisseling van persoonsgegevens ter identificering van de ouders die gedupeerd zijn als gevolg van problemen bij de uitvoering van de kinderopvangtoeslag en geconfronteerd zijn met uithuisplaatsing van kinderen (Tijdelijke wet uitwisseling persoonsgegevens UHP KOT) (UHP staat daarbij voor uithuisplaatsing en KOT voor kinderopvangtoeslag).

2. Geadviseerd besluit

U wordt geadviseerd:

- in te stemmen met het nader rapport en het gewijzigde wetsvoorstel en toelichting, en
- het wetsvoorstel in te laten dienen (via het Kabinet van de Koning) bij de Tweede Kamer.

3. Kernpunten

- De Tijdelijke wet uitwisseling persoonsgegevens UHP KOT maakt een koppeling van persoonsgegevens mogelijk tussen enerzijds de Belastingdienst/Toeslagen en anderzijds de Raad voor de kinderbe bescherming, de Raad voor de rechtspraak en de gerechten. Op die manier kan inzicht worden verkregen in de ouders die gedupeerde zijn van het kinderopvangtoeslagschandaal en te maken hebben gekregen met gedwongen uithuisplaatsing van hun kind(eren). Aan deze gedupeerde ouders kan een ondersteuningsaanbod worden gedaan. Tevens maakt het wetsvoorstel mogelijk dat de Raad voor de rechtspraak en de gerechten, de raad voor de kinderbe bescherming en de gecertificeerde instellingen kunnen reflecteren op hun eigen handelen.
- De Afdeling Advisering van de Raad van State heeft een licht advies afgegeven (dictum B) en daarbij opmerkingen gemaakt bij de doelen van het wetsvoorstel (inzicht, ondersteuningsaanbod en reflectie) en de geldingsduur van de wet. Deze opmerkingen houden het volgende in (*met de wijze waarop deze zijn verwerkt*):
 - De Afdeling vraagt waarom de Belastingdienst/Toeslagen en de gecertificeerde instellingen in het kader van het doel 'inzicht' de persoonsgegevens ontvangen.
In reactie daarop is de verstrekking door de MRb van de lijsten van de

UHP KOT-ouders en de UHP KOT-kinderen aan de Belastingdienst/Toeslagen geschrapt uit het wetsvoorstel. Ter toelichting nog het volgende: aanvankelijk was een rol toegedacht aan de Belastingdienst/Toeslagen bij het ondersteuningsaanbod aan de gedupeerde ouders. Inmiddels is besloten het ondersteuningsaanbod vanuit de MRB te verzorgen. Om die reden worden de lijsten met UHP KOT-ouders en UHP KOT-kinderen niet langer verstrekt aan de Belastingdienst/Toeslagen. Er is nader toegelicht dat de gecertificeerde instellingen in het kader van hun wettelijke taken in contact kunnen komen met de gedupeerde ouders; dit is daarmee iets anders dan het ondersteuningsaanbod.

- De Afdeling vraagt om verheldering van de taakverdeling tussen de MRb, het Ondersteuningsteam Uithuisplaatsingen Toeslagenaffaire en andere instanties die ondersteuning bieden. Daarnaast vraagt de Afdeling wat ouders kunnen doen als zij vragen of klachten hebben over het ondersteuningsaanbod.
In reactie daarop is verduidelijkt waarop het ondersteuningsaanbod betrekking heeft. Tevens wordt hiermee de taakverdeling tussen de betrokkenen duidelijker. Er is toegevoegd wat ouders kunnen doen bij klachten over het ondersteuningsaanbod.
- De Afdeling vraagt om verduidelijking t.a.v. de randvoorwaarden voor de beoogde reflectie.
Naar aanleiding daarvan is opgemerkt dat de reflecterende organisaties een lijst van UHP KOT-kinderen ontvangen waarop de persoonsgegevens op deze lijst beperkt zijn tot burgerservicenummers en geboortedata. Op die manier blijft de verwerking zo beperkt mogelijk en kunnen derden/externen niet zomaar gebruik maken van die lijst. Daarnaast is benadrukt dat de organisaties zich dienen te houden aan de eisen van dataminimalisatie. Dat betekent o.m. dat niet meer personen dan noodzakelijk toegang mogen krijgen tot deze persoonsgegevens.
- Ten slotte vraagt de Afdeling of meer duidelijkheid gegeven kan worden wanneer de noodzakelijke verwerking eindigt, in het licht van de geregelde verlengingsmogelijkheid in de wet.
In reactie daarop de verlengingsmogelijkheid begrenst. De wet vervalt op 1 januari 2025. Verlenging kan max. voor 2x een jaar en alleen indien daarvoor een dringende reden is die samenhangt met de taak van de MRb (in het kader van het verkrijgen van inzicht in de groep gedupeerde ouders en de uithuisgeplaatste kinderen of het ondersteuningsaanbod aan die ouders) of het bereiken van de doelen uit dit wetsvoorstel (inzicht, ondersteuningsaanbod en reflectie).
- Tevens zijn nog een beperkt aantal andere wijzigingen in het wetsvoorstel en de toelichting doorgevoerd. Het meest belangrijk is dat persoonsgegevens vanaf 2005 kunnen worden gekoppeld tussen de Belastingdienst/Toeslagen en de Raad voor de kinderscherming, de Raad voor de rechtspraak en de gerechten. Aanvankelijk was het wetsvoorstel beperkt tot een koppeling van persoonsgegevens vanaf 2015; het wetsvoorstel maakt nu mogelijk dat persoonsgegevens vanaf 2005 worden gekoppeld. Daarmee ontstaat naar verwachting meer inzicht in de groep gedupeerde ouders die te maken heeft (gehad) met uithuisgeplaatste kinderen.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Privaatrecht

Datum
7 december 2022

Ons kenmerk
4363611

4. Toelichting

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Sector Privaatrecht

4.1 Politieke context

- U heeft in mei 2022 aan de TK toegezegd te regelen dat er inzicht in de omvang van de groep gedupeerde ouders komt, waarmee de betrokken organisaties ook weten wie deze ouders zijn. Dit wetsvoorstel geeft daaraan uitvoering.
- Het gaat om een spoedwetsvoorstel. Er wordt daarom gestreefd naar een zo spoedig mogelijke inwerkingtreding. Het wetsvoorstel wordt daarom nog in december 2022 ingediend bij de TK. Een spoedige behandeling is mede afhankelijk van de prioritering door TK en EK.
- Via DBO is contact gezocht met de griffie van de TK. Aangekondigd is dat het wetsvoorstel naar verwachting in de week van 12 december wordt ingediend in de TK. In de procedurevergadering (PV) van 7 december is vervolgens besloten om de inbrengdatum 7 dagen na ontvangst van de wet te plannen. Op die manier is het mogelijk om nog voor het kerstreces de inbreng voor het verslag te hebben. Na het kerstreces kan dan de beantwoording van de vragen volgen (de nota naar aanleiding van het verslag).
- Bij medewerking van de TK en EK is een inwerkingtreding per 1 maart 2023 haalbaar.

Datum
7 december 2022

Ons kenmerk
4363611

4.2 Financiële overwegingen

Aan de uitvoering van het wetsvoorstel zijn kosten verbonden. De kosten voor de techniek die toegepast gaat worden, is laag. De kosten voor de uitvoering bij de RvdR en bij de RvdK worden vooralsnog begroot op 1 fte (van 110.000 euro) per organisatie, dus 220.000 euro samen. De kosten voor de uitvoering bij de Belastingdienst/Toeslagen worden vooralsnog begroot op nihil. In totaal worden de uitvoeringskosten nu dus begroot op 220.000 euro. Afhankelijk van het aantal te onderzoeken dossiers dat uit de datakoppeling naar voren komt, kunnen deze kosten ook lager of hoger uitvallen.

4.3 Juridische overwegingen

- Gedurende dit wetgevingstraject en bij het opstellen van een uitvoering-DPIA zijn verschillende opmerkingen binnen gekomen die betrekking hebben op privacy- en de AVG-aspecten in dit wetsvoorstel en de toelichting. Mede in het licht van het ontvangen advies van de Autoriteit Persoonsgegevens en de Afdeling advisering van de Raad van State, is een gegevenskoppeling vormgegeven waarbij de belangen van enerzijds de gedupeerde ouders en hun uithuisgeplaatste kinderen en anderzijds de betrokken organisaties zijn meegewogen.
- Het wetsvoorstel laat de regie aan de ouders doordat het hun vrij staat om in te gaan op het ondersteuningsaanbod. Daarnaast kunnen ouders (indien gewenst) verzoeken om het verwijderen van hun persoonsgegevens van de lijst van UPH KOT-ouders of de lijst van UHP KOT-kinderen. Ten slotte vervalt het wetsvoorstel op 1 januari 2025 (tenzij verlenging plaatsvindt) en dienen de organisaties de op grond van deze wet verstrekte persoonsgegevens, en de lijst van UHP KOT-ouders en de lijst van UHP KOT-kinderen, te vernietigen.
- Gelet op het spoedkarakter van het wetsvoorstel regelt is de inwerkingtreding bepaald op de dag na de datum van uitgifte van het Staatsblad waarin zij wordt geplaatst.

4.4 Krachtenveld en afstemming

- DGSenB heeft contact gehad met de verschillende betrokken organisaties (Belastingdienst/Toeslagen, raad voor de kinderbescherming, Raad voor de rechtspraak en de gerechten, gecertificeerde instellingen). Daaruit blijkt dat zij kunnen instemmen met het wetsvoorstel zoals dat nu voorligt.
- De Belastingdienst/Toeslagen heeft begin december een (nieuwe) uitvoeringstoets opgeleverd. Hieruit blijkt dat zij het voorstel uitvoerbaar achten.
- Alle stukken zijn inhoudelijk afgestemd met DGSenB.
- DCOM is geïnformeerd.

**Directie Wetgeving en
Juridische Zaken**
Sector Privaatrecht

Datum
7 december 2022

Ons kenmerk
4363611

4.5 Ontwikkelingen hiervoor

- In mei 2022 heeft u aan de Tweede Kamer toegezegd de Kamer te zullen informeren over hoe juridisch en technisch geregeld kan worden dat de betrokken organisaties weten wie de ouders zijn die gedupeerde zijn van het kinderopvangtoeslagschandaal en te maken hebben gekregen met gedwongen uithuisplaatsing van hun kind(eren). Dit wetsvoorstel heeft daarmee spoed.
- In de periode daarna is gekomen tot een wetsvoorstel dat de koppeling van persoonsgegevens van de Belastingdienst/Toeslagen en de RvdR en de gerechten regelt. Dit voorstel was voor de zomer gereed om naar de Raad van State te gaan.
- Uit het advies van de RvdR van juli 2022 is gebleken dat er rondom de technische aspecten bij de koppeling van de persoonsgegevens nog tal van vragen open stonden. Er is vervolgens samen met de RvdR/gerechten en de Belastingdienst/Toeslagen de tijd genomen om deze uitvoeringsaspecten op te lossen. Dat heeft geleid tot een advies van de RvdR eind augustus en een uitvoeringstoets van de Belastingdienst/Toeslagen begin oktober.
- Mede op basis van bovengenoemd advies van de RvdR en de uitvoeringstoets van de Belastingdienst/Toeslagen is besloten om de RvdK in het wetsvoorstel toe te voegen als organisatie die persoonsgegevens kan verstrekken. Hierdoor kan naar verwachting op korte termijn na inwerkingtreding een lijst met UHP KOT ouders ontstaan. Die lijst is weliswaar niet compleet (daarvoor is de langer durende koppeling met data van de rechtspraak nodig), maar zo kan een groot deel van de ouders sneller worden bereikt.
- Het wetsvoorstel is vervolgens ingediend bij de Afdeling advisering van de Raad van State. Gedurende dit traject is de Belastingdienst/Toeslagen gekomen met een nieuwe uitvoeringstoets. Hieruit blijkt dat het wetsvoorstel uitvoerbaar lijkt.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

Informatie bestemd voor TK. Alle informatie kan openbaar worden gemaakt.

6. Bijlagen

- Tijdelijke wet uitwisseling persoonsgegevens UHP KOT
- Memorie van toelichting
- Advies van de Afdeling advisering van de Raad van State
- Nader rapport